

Collegij Theologici
Exercitatio IX.

De

Christo Mediato-
re, Redemptore ac Salvatore
generis humani.

Quam

Benignè juvante DEO Opt. Max.

IN INCLYTA WITTEBERGENSI ACADEMIA,
SUB PRÆSIDIO

V I R I

Reverendi admodum, Excellentissimi, Clarissimig,

Dn. JOHANNIS SCHARFII,
SS. Theologiæ Licentiati, ejusdemq; Profess. Publ. Ex-
traordinarii, Logices item & Metaphysices Ordinarij
undequaque celeberrimi, Præceptoris, Fautorisq;
sui ætatèm devenerandi,

Placidae ventilationi submittit

JACOBUS FABER Danus.

Ad diem 26. Februarij boris locoq; consuetis.

Coll. diss. A
215, 32

WITTEBERGÆ
Ex officinâ Typograph. MICHAELIS Wende
Anno M DC XLV.

18.

L/VIII/20.

Diss. A. 215 (32).

inipotere nunc

三

• Ottobre 1900 •

www.english-test.net

Sachs.
Landes-
Bibl.

HISTORIE DER MATERIA MEDICA

Y 2 X 50 M-0005

APHORISMUS I.

Essias seu Christus in Vet. Testamento promissus, typis, Symbolis atq; Sacrificiis, continuò adumbratus, magnoq; fidelium desiderio expectatus, in Novo demum Testamento exhibitus est, & in carnem venit.

Promissum olim fuisse Messiam, Salvatorem mundi, constat

I. ex vaticiniis, de semine mulieris contrituro caput serpentis Gen. 3. v. 15. quod est Filius DEI, qui venit, ut destrueret opera Diaboli 1. Job. 3. promissus. Messias olim
v. 8. Filius Mariæ & Deus homo factus, ut exponit Irenaeus: Semen..., inquit, prædestinatum calcare caput serpentis fuit filius Mariæ lib. 3. c. 38. item inimicitiam hanc DEUS in semetipsum recapitulavit, de muliere factus homo, & calcans ejus caput. lib. 4. cap. 18. De semine benedicto Gen. 22. v. 8. quod est Christus Psal. 72. v. 17. Gal. 3. v. 9. 14. Gen. 22.

De Schiloh Gen. 49. v. 10. Rex Messias, ut legit Tharg. Jonathæ & Hierosolymit. sic R. Solomon: Propheta hoc loco ait: Siloh est Rex Messias, cuius est regni jus.

De Stella Jacobi. Num. 24. v. 17. de qua videatur Ambros. in Expos. Lucæ lib. 2. sup. cap. 2. De magno Propheta Deut. 18. v. 18. Christus est ille magnus Propheta. Luc. 7. v. 16. cap. 24. 19.

De Semine Davidis 2. Sam. 7. v. 12. Suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, & firmabo regnum ejus. De Christo expōnitur Psal. 89. v. 4. 5. 20. seqq. & 132. v. 11. Hebr. 1. v. 5. Actor. 2. v. 30.

Item de promissione Lucis magnæ. Esa. 9. v. 2. Gratiae cœlestis Psal. 89. v. 3. In æternum Benignitas ædificabitur, in cœlis firmasti veritatem tuam cum eis. vers. 29. 30. 34. 37. &c. quæ est ventura illa gratia, quam Prophetæ prænunciarunt &c. 1. Pet. 1. v. 10. 11. 12. & data est nobis in Christo 2. Tim. 1. v. 10. Tit. 2. v. 9.

II. Ex Sacrificiis, quæ erant umbræ & Symbola futuri Messiae, ut Epistol. ad Hebræos c. 8. 9. & 10. prolixè docet.

III. Ex Typis, quales plurimi erant, utpote arbor vita Gen. 2. At solus Christus est vera vita. 1. Job. 5. v. 11. & arbor vitae, Apocal. 2. v. 7. Agnus Paschalis. Exod. 12. Pascha nostrum pro nobis immolatum est Christus. 1. Cor. 5. 7. Mediator Moses, Acter. 7. vers. 25. Servator Othniel. Jud. 3. v. 19.

IV. Ex Officio Prophetarum, qui omnes de Christo vaticinantur. Acter. 3. v. 24. Scrutantes ad quem, aut cuiusmodi temporis articulum significaret, qui in illis erat. Spiritus Christi, qui priusquam acciderent, testabatur venturas in Christum afflictiones. Et quae essent consecutae, glorias 1. Pet. 1. v. 10. Scrutamini igitur Scripturas, ut Christus hortatur. Job. 5. v. 39.

V. Ex fine totius legis. Rom. 10. v. 4. Perfeclio legis Christus est ad justitiam omni credenti. Est etiam paedagogus ad Christum. Gal. 3. v. 24.

VI. Ex desiderio fidelium & exspectatione Christi. Eva mater omnium viventium desiderio promissi Redemptoris plena ait. Gen. 4. v. 1. possedi. יְהוָה צְדָקָה שִׁנְיָה virum Jehovahm, Angelum illum Jehovah, b. e. promissum Messiam, ut Targ. Jonathæ exponit. Sic & Pater Nohæ sperabat Redemptorem. Gen. 5. v. 29. ideo ait: iste consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrorum in terra, cui maledixit Dominus. Jacob. Genes. 49. vers. 18. Salutare tuum expecto Domine, scil. Redemptionem Messiae, ut vertit Targ. Hierosol. dixit Pater noster Jacob: Non expecto redemtionem Gideonis filii Joas, quæ est salus temporalis, neque expecto redemtionem Simsonis, quæ est salus transitoria, sed exspecta redemtionem Christi, scil. Messiae filii David, qui venturus est, ut adducat sibi filios Israel, cuius redemtionem expectat anima. Sic Psal. 119. v. 166. 174. Luc. 2. 30.

Moses ad Hebr. 11. v. 26. Per fidem reliquit Aegyptum, & elegit esse cum populo Dei, maximi estimans probrum Christi. David desiderat bibere aquam de cisterna in Bethlehem 2. Sam. 23. v. 15. Ubi rectè narrat Ambros. in Apolog. David. cap. 7. Sitiebat David non aquam de Iacu, quæ est in Bethlehem, sed oriundum ex virginе Christum in spiritu prævidebat. Volebat igitur bibere non aquam fluminis, sed potum gratiæ Spiritualis, h. e. Non aquam sitiebat elementum, sed sanguinem Christi. Deniq, non bibit oblatam aquam, sed Domino effudit, significans sitire se Christi sacrificium, non naturæ fluentum &c.

Hinc

Hinc quiritur Psal. 119. vers. 82. 123. v. 174. Quando consolaberis me? Oculi mei defecerunt in salutare tuum, & in eloquium justitiae tuae, concupivi salutare tuum Domine, & lex tua meditatio mea est. Tota Ecclesia Israelitica Psalm. 14. & 53. vers. ult. Quis dabit ex Sione salutare Israel? Esaiæ 45. vers. 8. Rorate cœli desuper, & nubes pluant justum. Actor. 26. v. 6. & 7. ob spem promissionis patribus factæ sto ad judicium. Ad quam duodecim tribus nostræ instanter nocte & die collentes Deum sperant se perventuras: de qua spē accusor Rex Agrippa à Iudeis. Luc. 10. v. 24. Multi Prophetæ & Reges voluerunt videre, quæ vos videtis: & audire, quæ auditis, & non audierunt, & non viderunt.

Sic in Nov. Testamento contestatur Johannes Baptista
Matth. 11. v. 3. Tū ne is es, qui venturus est, an alterum expectemus?

At verò Messias iste venit in mundum, & in propria carne Messias proapparuit. Gal. 4. v. 4: ubi venit plenitudo temporis emisit Deus filium missus venit, suum factum ex muliere, factum legi obnoxium. Luc 2. vers. 10. 11. Ne timatis: Ecce enim annuncio vobis gaudium magnum, quod futurum est omni populo. Quia natus est vobis hodie Servator, qui est Christus in civitate David. Jōhān. 1. v. 20. 30. Johannes Baptista testatur de Christo. Ecce agnus DEI, qui tollit peccata mundi. Hic ille est, qui post me venit, qui ante me fuit, cui acclamat Andreas Simonis Petri Frater, ibid. v. 43. Invenimus Messiam, quod est, si interpreteris, Christus. Itemq; Nathanael v. 46. Invenimus illum, de quo scripsit Moses in Legē: & Propheta. Luc. 7. v. 16. Propheta magnus surrexit inter nos, & Deus visitavit plebem suam.

Hæc fides Christianorum est, quam contra Iudæos constanter teneimus, & adventum Christi in carnem demonstramus ex sequentibus rationibus.

I. Quia vaticinia omnia de Messia jamdudum adimpta sunt. Regnum Judaicum totaliter destructum est, & aliud regnum spirituale, nempe Christi, successit juxta vaticinium Jacobi Patriarchæ. Gen. 49. v. 16. cuius complementum ostenditur Luc. 1. v. 32. 33. patetq; in Iudeorum dispersione ac refectione, Gentiumq; conversione. Hebdomadæ 70. Daniel. effluxerunt. Virgo peperit &c.

II. Quia templum Hierosolymitanum alterum, in quo Messias docere debuerat, planè devastatum est Hagg. 2. vers. 8. 10. Véniet desiderium omnium gentium, & replebo Domum istam gloria.

Cinquit Dominus exercituum. Major erit gloria domus hujus posterioris, gloria prioris. Quam gloriam templi secundi viderunt Judæi tempore Christi.

III. *Quia locus nativitatis Christi, nempe Bethlehem, prorsus eversus est. Prædixerat Micheas cap. 5. vers. 2. Et tu Bethlehem Ephrata parvulus es in millibus Iuda, ex te mihi egredietur, qui sit dominator in Israel: & egressus ejus ab initio à diebus æternitatis. Hebr. legit - לְשׁוֹב dux, dominator. De quo rectè ac notanter monet Lætherus in ultim. verbis David. 2. Sam. 23. Quoties legis hoc vocabulum ipsi Deo tribui, tutò & rectè intelligis dici de Jesu Christo, filio Dei. ut Jud. 8. 22. Psal. 22. 29. Psal. 8. 7. 1. Chron. 29. 12. 2. Chron. 20. 6. Jer. 30. 20. &c.*

IV. *Quia ceremoniæ Judaicæ & sacrificia prorsus cessarunt atque abolita sunt, uti prædictum erat. Jer. 3. v. 16. Daniel 9. vers. 24. Malachia 1. v. 11.*

V. *Denique Idola Gentilium & oracula Dæmonum reprobata sunt, atquè conticuerunt.*

APHOR. II.

*Messias sic
dictus, quod
sit unctus.*

Nomen Messias quod Græcis χριστός dicitur, unctionis significat. Sic autem ab ungendo dicitur Christus, quod à Spiritu Sancto in Prophetam, Sacerdotem, & Regem nostrum præter mensuram unctus sit.

Sic Daniel. cap. 9. v. 25. 26. vaticinatur, quod intra septuaginta septimanas Messias (Μίστη) venturus sit. David Psal. 2. prædicat Mefiam, qui est filius DEI, & rex in Sion.

Unctio

Est autem multiplex Unctio. Primò quidem Vulgaris aliqua & Varia. Physica, utpote medica Tob. c. 6. v. 9. vel delitiosa Esth. 2. v. 12. Judith. 10. v. 3. vel civilis Ruth. 3. v. 3. vel devota Luc. 7. v. 38. vel exequialis Gen. 50. v. 2.

Deinde datur unctio officialis, nempe Sacerdotalis, Exod. 30. v. 30. Aaron & filios ejus unges, sanctificabisq; eos, ut sacerdotio fungantur mihi. cap. 40. v. 13. 14. 15. filios quoque ejus unguis, ut ministrent mihi, ut unctio eorum sit eis in Sacerdotum sempiternum. Levit. 4. v. 3. Sacerdos, qui unctus est, offerat pro peccato suo vitulum immaculatum.

Regia. 1. Sam. 9. v. 16. David ungitur in ducem super populum Israël. 1. Reg. 1. v. 34. Salomon in Regem super Israël, acclamantq; vi-

vat

Vat Rex Salomon. Cap. 19. v. 16. Iehu filius Nimsi Ungitur Rex super IsraeL
Esaiae. 45. v. 1 Cyrus nuncupatur Christus, sive unctus Dei.

Prophetica. 1. Reg. 19. v. 16. Elisæus ungitur in Prophetam.

Porro commemoratur Spiritualis Unctio omnium fidelium.

2. Cor. 1. v. 21. Qui unxit nos DEUS est. 1. Joh. 2. v. 20. 27. Vos unctio-
nem habetis à Sancto illo, & nos habemus omnia. Et unctio quam vos acce-
pistis ab eo, manet in vobis, & non necessè habetis, ut quisquam doceat vos.
Sed sicut ipsa unctio docet vos de omnibus & verax est, & non est men-
daciun. Et sicut docuit vos, manete in ea. Item

MIRACULOSA. Marci. 16. v. 13. Et ungebant oleo multos agros,
& sanabant. Jacob. 5. v. 14. Infirmatur quis inter vos, accersat presby-
teros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.
Denique vero laudatur in verbo Dei singularis plane illa & divi-
na Unctio, quâ Redemptor & Salvator mundi unctus est, indeq; di-
citur Christus. Ps. 45. v. 8. Unxit te Deus, Deus tuus, oleo lœtitiae pre-
consortibus tuis Ebr. 1. v. 9. Esaie. 61. v. 1. Spiritus Domini super me, quod
unxerit Dominus me, ad annunciatum mansuetis misit me. Nimurum
Christus nobis unctus est in Pontificem & Sacerdotem, qui unico nos sa-
crificio corporis redimeret. Ebr. 10. v. 10. Et semper pro nobis apud Pa-
trem intercederet. Ebr. 9. v. 24.

Uncus nobis est in Regem, qui nos verbo & Spiritu suo regeret.
Psal. 2. v. 6. & adversus hostes quosvis defenderet. Zachar. 9. v. 9. Matth.
21. v. 5. Ecce Rex tuus veniet tibi justus & Salvator: Uncus est nobis
in Prophetam & Doctorem, qui nobis patefaceret voluntatem
Dei Patris de Redemptione generis humani. Joh. 1. vers. 18. DEUM
nemo vidit unquam. Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse e-
narravit, εγενήσατο, dilucide proposuit. Eapropter Filius Dei
Christus dictus est, ex quo in Sanctæ semper virginis utero conce-
ptus, & caro immutabiliter factus est, ut Damascenus loquitur, lib. 4.
de Orthodoxa fide. cap. 6. Ipse seipsum unxit, Damasc. ibid. lib. 3. cap. 3.
unguens quid. ut Deus sua Deitate corpus, unctus autem ut homo.

APHOR. III.

Propriissimum Christi nomen Ιησοῦς est ab Angelo sic di-
stus, quod populum suum salvaturus sit ab omni peccato.

Matth. 1. v. 21. Pariet filium, & vocabis nomen ejus Jesum: is enim
salvum faciet populum suum à peccatis suis. Luc. 2. v. 21. vocatum est no-

men

men ejus Jesus, quod vocatum erat ab Angelo, priusquam in utero con-
ciperetur.

Ebræis dicitur יְשָׁוֵס Salvator Rad. יְשָׁוֵס in Hiphil.
יְשַׁׁבֵּת Salvabit, cuius typi olim erant.

Josua, successor Mosis, qui populum Dei deduxit in terram
promissam Canaan, vitæ æternæ prænunciam. Jos. 6. vers. 2. Et
Sacerdos ille, Jehosua, Zach. 3. v. 1. &c. Noster vero Salvator CHRISTUS
καὶ ἐξοχὴν dicitur Jesus.

I. Quia solus salvat Acto. 4. v. 12. Non est in alio quoquam salus:
nec enim aliud nomen est sub cœlo datum inter homines, in quo oporteat
nos salvos fieri. II. Quia ab omni malo salvat. 1. Job. 1. v. 7. Sanguis
Iesu Christi filii Dei mandat nos ab omni peccato. III. Quia merito
& efficacia salvat. 1. Job. 2. v. 1. Si quis peccaverit, advocatum habe-
mus apud Patrem Iesum Christum justum. IV. Quia perfectissi-
mè salvat. Rom. 8. v. 1. Nulla nunc est condemnatio his, qui insiti sunt
Christo Iesu, qui non juxta carnem versantur, sed juxta Spiritum.

APHOR. IV.

Christus est filius Dei æternus, qui in tempore incarnatus est,
in Mariæ Virginis utero per singularem Spiritus S. operationem
conceptus, sicq; ex muliere homo natus est.

Job. 1. v. 14. Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Luc. 1.
v. 75. Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi in umbrabit
te. Quapropter & quod nascetur Sanctum, Filius Dei vocabitur. Gal. 4.
v. 4. Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum legi obnoxium.

Quod ut intelligas rectius, religiosè observes velim, adven-
tum Filii Dei in carnem è cœlo promissum fuisse.

Psal. 72. v. 6. descendet (Rex æternus) sicut pluvia super desertam her-
bam, florebit in diebus ejus justus, & multitudo pacis, donec non sit luna.
Placidū, inquit Tertullian. lib. 5. advers. Marcion. c. 9. & insensibilem
Christi descensum describit, de cœlo in carnem. Confer. Jud. 6. v. 38.

Inde q; exspectatum fuisse à populo DEI, Esa. 64. v. 1. Utinam
disrumperes cœlos & descenderes, à facie tua montes defluerent. Esa. 45.
v. 8. Ronate cœli desuper & nubes pluant justum. Iste æternus DEI Fi-
lius descendit è cœlo. Joha. 6. v. 33. Panis Dei est, qui de cœlo descen-
dit, & dat vitam mundo. Ego, inquit Christus, sum panis ille, qui descen-
di &c. Joh. 3. v. 13. Nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit è cœlo, Fi-
lius hominis, qui est in cœlo.

In

In virgine conceptus & natus fuit. *Luc. i. v. 35.* ut prædixerat
Esa. cap. 7. v. 14. Ecce virgo concipiet, & pariet filium. Assumit semen
Abrahæ, factusq; est particeps carnis & sanguinis. *Ebr. 2. v. 14. 15.* Sic-
que Deus in carne manifestatus est. *1. Tim. 3. v. 16.* Quod sumnum
incarnationis mysterium Angeli introspicere desiderant. *1. Pet. 1. v.*
12. Quod qui non agnoscit, aut credit, Anti Christi socius est. *I. Job.*
4. v. 2, 3. Qui confitetur Jesum Christum in carne venisse ex Deo est. Et
omnes Spiritus, qui non confitetur Jesum Christum in carnem venisse ex
Deo non est: & hic est ille Spiritus Antichristi, de quo audistis, quod ven-
turus sit, & nunc jam in mundo est.

Hæcigitur recta fides est, ut credamus & confiteamur Deum
hominem factum esse. Verè Catholica ea fides est, quam cum Pro-
phetis & Apostolis constanter tenent, docentq; Ecclesiæ Catholicæ
Doctores. Ignatius in Epistol. ad Rom. *Credentes*, inquit, verè in *Ignatius.*
Deum nostrum ὅντα ἐκ γένεσις θεόντα καὶ σύρνα, qui est ex genere
David secundum carnem, filius Dei secundum Deitatem, verè natus est ex
virgine. Item in Epistol. ad Ephes. *Deus noster Jesus Christus utero*
gestatus est à Maria καὶ οἰκονομίᾳ Θεῷ secundum Dei dispensationem.

Polycarpus Ecclesiæ Smirnensis Episcopus, & Martyr ad ro. *Polycarpus.*
gum properans, invocans Deum Patrem Filium & Spiritum San-
ctum. *Glorifico te, inquit, verum Deum per æternum Pontificem Jesum*
*Christum, filium illum tuum dilectum, per quem tibi una cum illo in Spi-
ritu S. sit gloria, & nunc & in futura secula. Patres secundi seculi, Justinus*
& Melito Sardensis, disputatione contr. Artemonem, & Theodorum
*Bizantium, qui Christum Πλάνην αὐθωπον, nudum hominem, dice-
bant, ut testatur anonymous quidam Scriptor apud Euseb. lib. 5. hist. I.*
Eccles. cap. 25. Melito Sardensis integrum librum scripsit ὦ Φίλο Καὶ
σωματίῳ Θεῷ, de Incarnato Deo, ut Euseb. lib. 4. *Histor. cap. 22.* rur-
sus scribit. *Justinus* Martyr dialogo cum Tryphone Judæo ait, *Chri- Justinus.*
stus Dei filius & ante luciferum lunamq; fuit, & ex virgine illa generis
Davidici caro factus nasci sustinuit. Quod ibidem acriter propugnat,
urgetq;, tot Scripturas Sacras eum in finem esse promulgatas, ut
credamus Christum Deum fuisse ante secula, & postea hominem
natum esse. Quam in rem & Irenæus lib. 3. cap. 10. scribit. *Non est*
*alius quidam Christus, & aliis vero Jesus, sed verbum Dei, qui est Salva-
tor & omnium Dominator cœli & terræ, qui est Jesus, qui & assumit car-*

nem⁹. Item cap. 8, monet, Matthæum propterea in initio Evangelii scripsisse, Christi generatio sic erat, (non Iesu) qui est Immanuel, ne eum tantum hominem putaremus. Nam ex voluntate Dei verbum caro factum est, neque alium quidem Jesum suspicemur fuisse, sed unum & eundum sciremus Deum esse. Idem docent in tertio seculo Tertullianus contra Praxeam. Cap. 2. v 3, 4; Item cap. 13 de Christo.

Tertullian.

Clemens Alexan-

drinus lib. 1. Pædagogis sui cap. 2. Cyprianus lib. 2. contra Iudeos. Item, libro de vanitate idolatriæ. Eapropter damnati sunt hæretici, qui incarnationem filii Dei, & Deitatem Christi negarunt, ut Ebion & Cerinthus. Hic alium Jesum esse docuit, & alium Christum; ut Irenæus lib. 1. c. 15. testatur: Jesum quidem esse Josephi & Mariæ filium, sicut reliqui homines, sed post baptismum descendisse in eum Christum, in fine autem revolasse iterum Christum de Iesu, & Iesum passum esse. Christum autem impassibilem perseverasse. Pernicioſiſſima hæresis Cerinthi est, quam propterea & Johannes Evangelista jam tum suo tempore refutare voluit, tum in Evangelio, tum in Epistolis suis. Rectè enim testantur Historici Johannem Apostolum scripsisse contra Cerinthum. Quod ipsum patet.

Johannes Evan-

gelista & A-

póstolus scri-

psit contra

bæreticum

I. Ex fine Evangelii Johannis. cap. 20. v. 31.

Hæc scripta sunt, ut credatis, quod Iesus est Christus, ille filius DEI: Et ut credentes vitam habeatis per nomen ejus.

2. Ex genere doctrinæ, quod in Epistolis suis urget: 1. Joh. 2. v. 22. Quis est mendax, nisi sis qui negat Iesum esse Christum? 1. Joh. 4. v. 2, 3. Per hoc cognoscite Spiritum Dei: Omnis Spiritus, qui confitetur Iesum Christum in carnem venisse ex Deo est. Et omnis Spiritus, qui non confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo non est, & hic est ille Spiritus Antichristi, de quo audistis, quod venturus sit, & nunc jam in mundo est.

Denique 3. ex testimonio Irenæi, & sequentium Catholicæ Ecclesiæ doctorum.

V. Duæ igitur in Christo sunt Naturæ, Divina & Humana, Deitas & humanitas, ob quas Christus & verus Deus est, & verus homo.

Nam gerumen Davidis est Jehovah, justitia nostra: Jér. 23. v. 5, 6. v. & cap. 33. 16. Filius hominis est filius Dei vivi. Matth. 16. v. 13, 16. Quem me di-

Naturæ

Christi.

me dicunt homines, esse filium illum hominis. Respondens autem Simon Pe-
trus dixit: Tu es Christus, ille Filius Dei viventis. Semen mulieris est
Filius Dei. Gen. 3. v. 15. 1. Joh. 3. v. 8. Filius Davidis est Dominus Davidis.
Matth. 22. v. 42, 43. Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est? Di-
cunt ei, David. Ait illis. Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Do-
minum?

Filius Davidis est Filius Dei. Rom. 1. v. 3, 4. De filio suo (qui ge-
nitus fuit ex semine Davidis secundum carnem) qui declaratus fuit
filius Dei cum potentia secundum spiritum sanctificationis ex eo,
quod resurrexit e mortuis Jesus Christus, Dominus noster.

Alter Adam est Dominus è cœlo i. Cor. 15. v. 46. Unde Justinus
Martyr in dialogo cum Tryphone operosè inculcat.

1. Jesum esse Christum, scilicet Messiam, adeoque hunc venisse.
2. Jesum non esse nudum hominem, sed & verum Deum. Irenæus
lib. 3. cap. 22. 23. prolixè probat, Christum Deum & hominem esse,
tandemq; ita concludit: Deus igitur homo factus est, & ipse Do-
minus salvavit nos. Item lib. 4. cap. 46. docet, Prophetas cum Chri-
stum nunc Deum, nunchominem appellant, adunctionem verbi ad
plasma ejus manifestasse.

Clemens Alexandrinus lib. 1. Pædagog. sui cap. 2. de Christo
ait: Pædagogus noster Deo Patri suo similis est, cuius est filius, Deus in fi-
gura hominis.

Cyprianus lib. 2. contra Judæos scribit, Christum esse hominem
& Deum, ex utroque genere concretum, ut mediator esse inter nos & Pa-
tremposset. Quocirca & ea fides recta est, ut credamus & confiteamur,
quod Dominus noster, Jesus Christus, Dei filius, Deus & homo est. Deus
est è substantia Patris ante secula genitus, & verus homo ex substantia
matris in seculo natus, Perfectus Deus, perfectus homo, ex anima rationa-
li & humana carne subsistens. Äqualis Patri secundum divinitatem, mi-
nor Patre secundum humanitatem. Qui licet Deus sit, & homo, non duo
tamen, sed unus est Christus.

VI. DEITAS CHRISTI DEMONSTRATUR,
tum ex Nominibus seu appellationibus divinis, quibus absolutè de-
prædicatur Deus, Jehova, Dominus gloriæ, Dominus dominantium:
tum ex naturali divina filiatione, quia ab æterno à Deo Patre ge-
nitus, ejusq; proprius & Unigenitus filius est: tum ex proprietati-

Bus divinis, ex operibus divinis, ex cultu divino, & denique ex Redemtione generis humani, sive ex negotio salutis aeternae. Quæ omnia Christo sic attribuuntur, & convenient, & inde manifestò constet, eum esse natura verum Deum. Ac primò quidem Nomina divina, quibus Deus verus se in suo verbo revelavit, sunt.

I. JEHOVA, Deus, Dominus omnium. At vero Christus disertè appellatur Deus. 1. Timoth. 3. v. 16. Deus manifestatus est in carne. Acto. 20. v. 25. Deus suo sanguine sibi acquisivit Ecclesiam. Joh. 1. v. 1. In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος, & Deus erat verbum: Item v. 14. Verbum caro factum est.

Deus Magnus. Tit. 2. v. 13. Expectamus illustrationem glorie magni Dei, & servatoris nostri Iesu Christi.

Deus verus 1. Joh. 5. v. 20. Deus super omnia benedictus, Rom. 9. v. 5..

Deus altissimus. Luc. 1. v. 76. Deus & Dominus, Joh. 20. v. 28.,

Dominus ē cœlo. 1. Cor. 15. v. 43..

Dominus gloriæ. 1. Cor. 2. v. 8.

Dominus omnium Acto. 10. v. 36. Deus annunciat pacem per Iesum Christum, (hic est omnis Dominus.)

Solus ḥεσπόηταις & Dominus. Epistola Judæ. v. 4. & 25. Solis sapienti Deo servatori nostro gloria, & magnificentia & imperium, & potestas nunc & in omnia secula. Amen.

Rex Regum, & Dominus dominantium. Apocal. 19. v. 16..

Similiter in Vet. Testamento appellatur Jehovah. Jer. 23. v. 6. Psal. 2. v. 10. 11. 12. Servite Domino, Jehovah, in timore, & exultate ei cum tremore. Osculamini filium, ne quando irascatur Dominus, & pereatis in via, Beati omnes, qui confidunt in eo. Esaiæ 6. v. 3. Clamabant Cherubim alter ad alterum, & dicebant, Sanctus Sanctus, Sanctus Dominus, Deus exercitium plenum est omnis terra gloria ejus.

Quæ est ipsius Christi gloria. Joh. 12. v. 41. Hec dixit Esaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus est de eo. Repetantur ea, quæ Disput. 3. de filio Dei & Angelo Jehovah, Angelo fæderis, ex V.T. monumentis edocimus..

II. Deinde Deitas Christi demonstratur ex Filiatione Naturali, quia est proprius, & unigenitus Dei Filius. Rom. 8. v. 32. Deus proprio Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Johan. 1. vers. 18. Deum nemo vidit usquam, unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse

enarr-

enarravit. Joh. 3. v. 16. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, i.e. omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Et Primogenitus. Col. 1. v. 15. Qui est imago Dei inconspicui, Primogenitus universae creature. Ab aeterno a Patre natus Psal. 2. v. 7. Filius meus es tu, ego hodie genui te. Ebr. 1. v. 6. quum inducit primogenitum in orbem terrarum, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei. Ideo & proprium dicitur habere Patrem Johan. 5. v. 18. 19. Patrem suum id est dixisset Deum, aequalis se faciens Deo. Sic ergo proprius & Unigenitus Dei filius est verus natura Deus. Ut supra Disputat. 3. Aphorism. 10. prolixè demonstravimus. At vero Christus est proprius & Unigenitus Deifilius, id quod in aprico est. Ergo Christus est verus natura Deus. Quod ipsum porrò constat ex proprietatibus & Epithetis divinis, ut sunt aeternitas, immutabilitas, Omnipotencia, Omniscientia, Omnipresentia. Quæ disertè attribuuntur Christo. Aeternus est. Prov. 8. v. 23. Jehova possedit me in principio viarum suarum, inquit creatrix Sapientia. Joh. 1. v. 1. In principio erat verbum, Et verbum erat apud Deum. Joh. 17. v. 5.

Ex operibus vere divinis. Christus enim omnia operatur, sicut Deus Pater. Johan. 5. v. 19. Est creator mundi. Johan. 1. v. 3. Omnia per ipsum facta sunt, Et sine eo factum est nihil, quod factum est. Mundus per ipsum factus est. Creator cœli & terræ. Psal. 10. v. 26. Hebr. 1. v. 10. Omnium cœlestium & terrestrium. Coloss. 1. v. 16.

Ex cultu vere divino. Religiose enim colendus, atque adorandus est. Psal. 72. v. 9. coram illo procident Aethiopes, Et inimici ejus terram lingent. Psalm. 92. v. 7 Adorate eum omnes Angeli. Ebr. 1. v. 6. Philipp. 2. v. 10. In nomine Jesu omne genu se flectat cœlestium & terrestrium, & inferorum. Rom. 14. v. 12. Vivo ego dicit Dominus: Mihi se flectet omne genu, Et omnis lingua confitebitur Deo.

Denique demonstratur Deitas Christi ex negotio salutis, quod unicè habemus in Christo Jesu.

Auctor. 4. v. 12. Non est in alio quoquam salus: nec enim aliud nomen est sub cœlo datum inter homines, in quo oporteat nos salvos fieri. Cap. 10. v. 43. Huic omnes Prophetæ testimonium ferunt, quod remissionem peccatorum accepturus sit per nomen ejus, quisquis crediderit in eum.

VII. Humanitas Christi, sive caro ejus constat.

i. Ex Nativitate, quia conceptus & natus est homo ex muliere Lucæ 2. v. 6.7. Accidit, quum essent ibi, completi sunt dies pariendi. Et peperit filium suum unigenitum. Galat. 4. v. 4. Ubi venit plenitudo temporis iemisit Deus filium suum factum ex muliere.

Rom. 1. v. 3. *Qui genitus fuit ex semine David secundum carnem.*

ii. Ex disserta appellatione hominis, quia passim in verbo Dei vocatur homo, & filius hominis, puer, vir, semen mulieris, Abraham, Davidis.

i. Timoth. 2. v. 5. *Unus est Mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus.* Sic multoteis appellatur homo Luc. 23. vers. 4, 6, 14, 47. Matth. 26, v. 72, 74. Marc. 15. v. 39. Jóhan. 4. v. 29. Cap. 5. v. 12. cap. 7. v. 45. Cap. 8. v. 40. Cap. 9. v. 11. 16. 24. Cap. 10. v. 33. Cap. 11. v. 47. 50. Cap. 18. v. 14, 17. 29. cap. 19. v. 5. Actor. 5. v. 28. Rom. 5. v. 15. Philip. 2. v. 7. Similiter depraedicatur filius hominis.

Daniel. cap. 7. v. 13. *Vidit in visione noctis filium hominis venientem, cui datur gloria & Majestas æterna.* Christus de se ipso testatur Matth. 8. v. 2. se esse filium hominis. Cap. 9. v. 6. cap. 10. v. 23. cap. 11. v. 19. cap. 12. vers. 8. 32. 40. cap. 13. v. 37, 41. cap. 16. v. 13, 27, 28. &c. Et quid opus est multis? Eumenim verum hominem esse satis superque constat ex descriptione hominis, quia nimis habet veram carnem humanam, seu partes hominis essentiales, Animam Rationalem & corpus humanum. Dedit animam suam redemptionem pro multis. Matth. 20. v. 28. Conqueritur ipse, *Mæsta est anima mea usque ad mortem.* Matth. 26. v. 38. exhalat spiritum. Matth. 27. v. 50. ostendit corpus suum Luc. 24. vers. 39. Idem palpare licet ex proprietatibus & affectionibus humanis, & denique ex operationibus humanis. *Quocirca Religiosè ait Hilarius lib. 9, de Trinit. nescit planè, nescit vitam suam, qui Christum ut verum Deum, ita & verum hominem ignorat..*

VIII. Unus est Christus, & unus Mediator, non unitate naturæ, sed unitate personæ. Duas enim in Christo naturas esse audivimus modò, sic verò unitæ illæ sunt, ut unam constituant, Personam Christi.

Unus enim Mediator est inter Deum & hominem 1.Timoth. 2.v.5.

Homo

Homo Christus Jesus.. Unus Christus Roman.5. 2. Cor.5. vers. 15..
Unus pro omnibus mortuus est. Unus Christus, unus Dominus 1. Cor.
8. v. 6. Ephes. 4. v. 5. Unus Dominus; una fides, unum baptisma..
Unus Magister. Matth. 23. v. 10. Unus Vir, 1. Corinth. II. v. 2. Ad-
junxi enim vos uni viro, ut virginem castam exhibeatis Christo..

Cofiteamur igitur cum symbolo Athanasiano: Non duo,
sed unus est Christus. Unus autem non conversione divinitatis in
carnem, sed assumptione humanitatis in Deum, vel ut Græcus tex-
tus loquitur, Εἰς τὴν Ἰερόντα in Deitatem, ut post alios Paræus quo-
que observat in notis ad Symbolum Athanasii.

IX. Unio naturarum in Christo personalis est, non perso-
narum, non essentialis, non naturalis. Terminus enim ἐνοποιὸς:
hic est ψωστασίς, non natura, sive essentia..

Rectè igitur damnatus olim fuit Nestorius in Concilio Ephesino,
quod duas ψωστασίες statuerit, & ejus discipuli duo supposita,
ut Thomas notat parte 3. Summ. Theol. quæst. 2. artic. 3. § 6.

Errat omnino Zanchius Calvinista, qui in lib. 2. de tribus Elohim.
cap. 7. concedit, in Christo esse conjunctionem duorum ψωσταμένων.

X. Formalē unionis personalis est indivisiō subsistentiæ
qua ψωστασίς τὸ λόγον ita facta est carnis ψωστασίς, ut ambæ
naturæ unitæ unam communem habeant subsistentiam, adeoque
in una indivisa ψωστασίē subsistant.

Dico ψωστασίον λόγον, seu filii DEI, factam esse ipsius quoque
carnis assumptæ ψωστασίον, ut eruditè loquitur Damascenus, Et ex eo
Orthodoxi quique docent: Nimirum caro Christi non est αὐγυ-
νόσατρος nec ιδουσάτρος, non per se subsistit, nec propriam
suum habet subsistentiam, nec planè est αὐνόσατρος, carens o-
mni subsistentia, sed est ἐνυκόσατρος in alio, nempe in λόγῳ
subsistens. Quod formalē unionis personalis late dedit Gerhardus,
in Exegesi art. de Persona Christi. pag. 1345. §. 12. indeq; probat.

1. Personam Christi esse σύνθετον compositam, ut Damascenus
lib. 3. de Orthodox. Fid. cap. 3, ex Nazianzeno, Athanasio, aliisq; docet,
ita nimirum ut sit ambarum ψωστασίς..

2. Carni assumptæ Christi communicatam esse ψωστασίον Filii
DEI.

3. Cat-

3. Carnem Christi esse ἐν πόστοι, subsistentem in λόγῳ.
4. Intimam naturarum unitarum esse τοιχώρησιν sive immeationem & circumplexionem.
5. Naturas unitas sibi esse invicem præsentissimè præsentes.
6. Unum propterea in Christo esse υφιστάμενον, seu unam personam.
7. Modum subsistendi, quo caro Christi subsistit in λόγῳ, esse illocalem.

Denique 8. Λόγον cum propriâ suâ carne esse secundam Trinitatis personam, adeoque naturam assumtam personaliter pertinere ad Trinitatem.

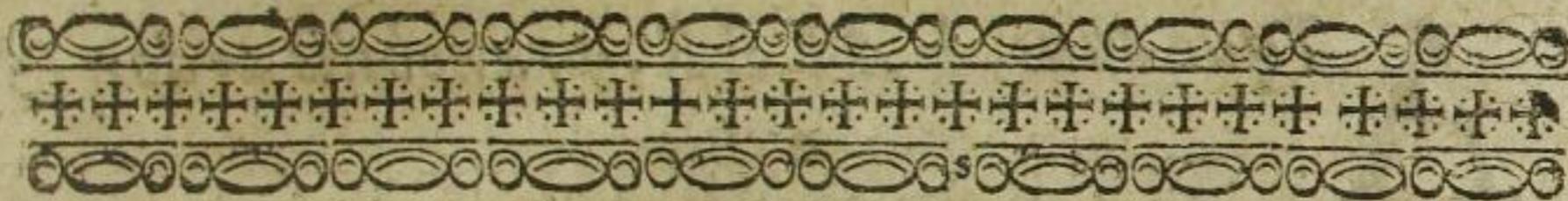
Sicut scribit Ambrosius de resurrectione. Non est despicienda carnis humanae natura, quæ in Sanctæ Trinitatis consortium per dominum Christum ingredi meruit, puta personaliter.

Item Augustinus de bono perseverantie cap. 24. Qui suscepit, et quod suscepit, est una in Trinitate Persona. Vid. Gerhard. d. l.

XI. Quanta sit, & quam profunda illa naturarum Christi Unio, quanquam hac in vita evidenter satis cognosci non possit, constat tamen eam esse intimam τοιχώρησιν naturarum, adeò ut tota plenitudo Deitatis habitat in carne Christi σωματικῶς, indeq; caro Chri sit Deificata, & totus λόγος sit incarnatus.

Coloss. 2. v. 9. In illo habitat omnis plenitudo Deitatis corporaliter, cuius dicti explicationem vide apud Chemnitium in libro de duabus naturis Christi. Cap. 9. pag. 43. cap. 24. pag. 130. Orthodoxi Patres unionem istam naturarum in Christo personalem declarare solent exemplis non plane dissimilibus, de ferro candente, sive ignito, in quo uniuntur ferrum & ignis, Item de corpore animato, utpote de homine, in quo uniuntur anima & corpus. De quibus consule Chemnitium in libro dicto de duabus Christinaturis cap. 23. pag. 118. Et ibid. passim. Concilium Oecumenicum Nicenum in symbolo Athanasii eam in rem sic loquitur. Sicut anima rationalis

*Et caro unus est homo, ita DEUS et homo unus
est Christus.*

Ad Praestantiss. & Ornatis.

Dominum Respondentem.

DANORUM Regi fausta omnia, mille Sa-
lutis,

Et Regno toti, nocte dieq; precor.

Vivat Rex, vigeant Proceres cum subside turbâ.

Ex sit Mars, adsit pristinus artis bonos.

Tug; Faber, tantæ Patriæ decus esse labora

Danus & aeternus Rex ita fautor erit.

Memoriae causâ depro-
perabat

Paulus Röberus D. Prof. Pastor

& Superint. Witteberg.

TE fovere sinu, DANIAE spes læta JACOBE,

Romulis atque Aliis, TEq; excoluere Camœnæ

In Sophiæ studiis: nunc TE vis ignea mentis

Nesciaq; affigi glebæ majoribus ausis

Ad graviora vocans in summos destinat usus.

Sic ergo assiduus divina volumina volvis,

Et capis à CHRISTO studij primodia sacri.

Sic cœpisse juvat, sic finivisse beatum

Reddit & Angelicis miscet post fata catervis.

Humaniss. ac Eruditè docto Juveni Dn. JACOBO

FABRO de CHRISTO disputanti, suositω

& suositω suo longè optimo ac dilectiss. gratul.

M. Johann. Andreas Quenstedt.

C

Atq;

ATque tuus, FABER, prænobilis ardor &
ausus

Artis Palladiæ, nè mibi valde placet.
Scilicet æterno genitum sine matre parente.
Atque Sebellini fundens & Ebionis arcus.

Hæreticos frangis vipereumq; genus.
Patritia virtute cluens sic culmina scandis
Stemmatis Aonii, docte JACOBE, tui.
Macte animo pergas tantis insistere cœptis,
Ut fias patriæ fida calumna tue.
Pbæbe fave juveni, superet molimina latus
Mentis, succrescant dona sacrata Deo.

Præstantissimo Dn: Respondenti
Conterraneo & amico è paucis
unico, gratulabatur.

Boëtius Faack Naxscowio.
Danus..

M^Etua, mi FABER, cogit conscribere versum.
Insignis Virtus, tua me doctrina coëgit.
Fungiet officio Vatis, licet arida vena.
Tu siquidem ingenium, miris virtutibus auctum
Omnibus exhibeas, incensum pectus amore
Musarum ostendas, animi te vividus ardor:
Æquales longè antè tuos rapit, hinc tibi summa:
Gloria Leucoridum dum tu versaris in urbe,
Hinc tibi Teutonicas ubi jam reliqueris oras:

Fama:

Fama' perennis erit, laus, & memorabile nomen;
Hinc tibi si Salvus patrias conspexeris ædes
Musa brabæa dabit, lauri de fronde coronam.
Perge modò mentem studijs sollerter honestis
Excolere: à patriis, procul hincj dum finibus esse
Te jubet ipse Deus, virtutis & artis amorem
Jungere perge, operæ pretium pergrande sequetur.

*Amico & Collegæ amicissimo
gratulabundus f.*

Joannes Nicolai f. Naxscho.
vvio-Danus.

Coll. diss. A. 215, misc. 32